

Zj 21, 1-4 A viděl jsem – a viděl jsem – a slyšel jsem

Kdyby zde stál na kazatelně prof. Jan Milič Lochman (zemřel v lednu 2004), tak by hned na začátku řekl, že tento oddílek ze Zjevení patří bytostně do českých národních dějin. Kniha Zjevení sehrála důležitou roli v české reformaci. Zvláště pro Miliče z Kroměříže byl dnešní text velice inspirativní – zmínka o novém Jeruzalému.

Za Karla IV. byl Milič členem královské kanceláře. Patřil k předchůdcům Husovým. 1364 začal kázat v Praze, po smrti Waldhauserově také německy. Shromáždil kolem sebe řadu přátel. Kolem roku 1372 se obrátilo mnoho pražských nevěstek a Milič pro ně zřídil „nový Jeruzalém“ – jakési přeškolovací středisko pro návrat k normálnímu životu. Ovšemže tím narazil u církevní vrchnosti. Byl obžalován z porušování církevních předpisů a řádů. Byl předvolán k papeži Benediktu XIII. do Avignonu, kde ovšem sklidil obdiv. Jenže už 1374 tam zemřel a je tam pochován. V Praze pak jeho stoupenci zbudovali 1391 Betlémskou kapli.

Jakoubek ze Stříbra napsal obsáhlý výklad knihy Zjevení. Tehdy se žilo napjatým očekáváním příchodu Božího království – nového Jeruzaléma. I husitské války (k nim dala dobrozdání univerzita) se nesly tímto směrem uprostranit v srdci i v národě místo pro tento nový Jeruzalém.

Ne náhodou zaznívalo toto slovo také v kritických chvílích našich národních dějin: při pohřbu TGM (1937), i při pohřbu Herberta (1915) a Charlotty (1923), Jana Masaryka (1948) i Edvarda Beneše (1948).

Dá se skoro říci, že Zjevení 21 je jedno z klíčových míst Nového zákona. Bible je skoro u konce – a tu jako by právě zde a na tomto místě mělo být se zvláštním „Aj, stánek Boží s lidmi“ důrazem připomenuto evangelium naděje.

„Ta naděj sílí nás po cestě života, vždyť víme, že se blíží čas, kdy Pán nás přivítá.“ (Píseň 484)

O tuto naději jde. Naději nelze vidět. Ale Jan, pisatel knihy Zjevení, přece vidí a předkládá čtenáři celou řadu plastických obrazů: nové nebe, nová země, nový Jeruzalém, okrášlená nevěsta. To je něco pro malíře a pro naši fantazii. Nový zákon končí velkolepým viděním: A viděl jsem... A viděl jsem.

Ale to poselství, to evangelium naděje není v tomto viditelném obraze. Po třetí praví Jan: A slyšel jsem – v samém středu oddílu je „hlas sedícího na trůnu“, který je alfa a ómega, hlas Boží „Aj, stánek Boží s lidmi a bydleti bude s nimi, a oni budou lid jeho a on, Bůh, s nimi bude, jsa Bůh jejich.“

On je ten, kdo zaslibuje všechno nové. „Aj, nové činím všechno.“ Naplňuje se tu ono izajášovské „Hle, činím něco nového a už to raší.“ Jan přitom myslí na to, co se stalo v Ježíši Kristu, v jeho životě, v jeho smrti a v jeho zmrtevýchvstání. A vykládá jeho příběh jako zaslíbení – Emmanuel – s námi Bůh. „Hle, příbytek Boží uprostřed lidí, Bůh bude přebývat mezi nimi.“ Příbytek, stánek – to je znamení Boží smlouvy. Boží věrné smlouvy. Ta smlouva opravdu platí. Je kotva, již se můžeme vždycky držet. Kniha Zjevení, plná všelijakých děsivých vidění a apokalyptických jezdců, je přece jen knihou Boží milosti a věrnosti. Naději máme v Bohu živém.

Jen abychom tu naději opravdu měli, o ni prosili, o ni stáli, zápasili, znovu a znovu ji přijímali, měli pro ni otevřené srdce. A velice se z ní radovali. Víme z Písma, že naděje není únikem ze strachu a starostí, ale je silou, která starosti a strach přemáhá, která ukazuje vpřed a vede k činnorodé práci.

V našich dějinách byl mužem naděje J. A. Komenský. Na troskách Evropy po třicetileté válce pracoval pro nový lepší svět. Chystal program (od Listů do nebe 1619 až po Všenařpravu) pro církve i pro vládcce světa.

Odkaz toho oddílku ze Zjevení i odkaz reformace nás vede k tomu, abychom i my zápasili o nový, lepší svět, abychom nežili jen sami pro sebe, abychom se učili skromnosti. Abychom věděli, že nejsme jakési nahraditelné kolečko v soustrojí našeho světa, ale že Pán Bůh o nás ví, že nás má rád, že naše jména jsou vyryta v jeho dlaních. Tak zaznívá evangelium naděje.

Ta naděje je uzemněna. Mluví se tu nejen o novém nebi, ale také o nové zemi, ano o „Božím bydlení mezi námi“. Slyšme to dobře: to město Boží, sestupující, to není Praha či Kolín. To, že lidé jednou vybudují nebe na zemi, tisíciletou říši, něco „navěky“, to byl a je tragický omyl. A přece ten biblický obraz nového Jeruzaléma míří do našich měst. Sestupuje od Boha z nebe. Boží budoucnost sestupuje v Ježíši Kristu k nám.

Navazujeme na naši českou reformaci. Naši husité četli Zjevení – a pro ně to znamenalo touhu po změně. Vytvářet podmínky pro nový život. Ten nový Jeruzalém má ústavu – kázání na hoře. Pro koho je otevřen? Pro chudé, trpící, odstrčené, naříkající, tiché, hladové a žíznící po spravedlnosti, pro milosrdné, pronásledované, pro ty, kdo mají čisté srdce, kdo působí pokoj.

Evangelium naděje a sestupující Jeruzalém nás vedou do práce. Naděje s sebou vede lásku. Třeba místo hašteření přinášet vlídná slova (Seifert). Masaryk praví v Ideálech humanitních: „Láska pravá spočívá na naději. V naději na život věčný. A věčnost nenastává teprve po smrti, věčnost jest už teď, v každém okamžiku. Naděje v život věčný je tedy základem naší víry životní.“

A to je závěr kázání. K tomu pak ještě ten čtvrtý verš: „Bůh jim setře každou slzu z očí.“ Pánu Bohu není skryta žádná lidská slza, žádné lidské utrpení. A dál se tu praví „A smrti již více nebude“ – je přece poražena Kristem. Vzpomínáme na své milé a drahé, kteří od nás už odešli, kteří nás předešli, jak někdy říkáme. Smíme věřit, že odešli domů, do nebeského domova. Jsme za ně Pánu Bohu vděční. Radujme se pak velice z toho, že smíme každý den slyšet evangelium naděje. Samému Bohu sláva. Amen.

Čtení Písma: Izajáš 65,16-19

Marek 1,14-15

Miroslav Frydrych